

Namaz üzerine sorular- cevaplar

Ömer Alaşahan: “1-Namaz için en doğru niyet nasıldır? 2-Cemaatle kılınan namazlarda cemaattekiler de Fatiha veya zamm-ı sûre okumalı mı (ikindi, öğle namazlarının farzında özellikle), bu konunun mezheplerle ilişkisi nedir? 3-Sabah namazının imsak vaktinden en az 15 dakika sonra mı kılınması gereklidir, yoksa hemen kılınabilir mi? 4-Cemaatle kılınan bir namazda diyelim ki imam rükûya gitmek için tekbir getirdi, cemaattekiler de içinden ayrıca tekbir getirmeli mi? 5-Namaz içinde sûreleri okurken nasıl bir sıra takip etmeliyiz (meselâ Fil Sûresinden sonra en az 2 sûreyi atlayıp Kevser Sûresini okumak gibi) Bu sıra farz ve sünnet namazların hepsi için geçerli mi? 6-Kerahet vakti olan namazlar hangileridir ve bu kerahet vaktinde o vakte ait olan namaz kılınabilir mi?”

1- Niyet kalbin kararından ibârettir. Namaza başlama esnasında, tam iftitah tekbiri alınacağı sırada, hangi namazın, niçin kılınacağını bilmesi şarttır.

Niyetin Kur’ân’dan delili şu âyettir: “Oysa onlar, doğruya yönelerek, dîni yalnızca Allah’a hâlis kılarak, sadece Allah’a ibâdet etmekle, namaz kılmakla ve zekât vermekle emrolunmuşlardı.”¹

Sünnetten delil de şu hadîstir: Peygamber Efendimiz (asm): “Ameller niyetlere göredir”² buyurmuştur.

Niyet için her ne kadar kalbin kararı yeterli ise de, vesveseye meydan vermemek için dil ile takviye yapılması efdaldır. Meselâ, öğle namazının farzını kılacağımızda kalben niyet ettikten sonra dilimizle de, “Niyet ettim Allah rızâsı için öğle namazının

farzını kılmaya” diye içimizden ifâde edersek daha iyi olur. İmama uyacak olan birisi niyetinde, “Uydum hazır olan imama” der. Kazâ namazı kılacak olan birisi, hangi vaktin kazâsını kılacaksa, ona göre niyet eder. Meselâ, öğle namazının farzının kazâsını kılacaksa, “Vaktinde kılamadığım (ilk veya son) öğle namazının farzını kazâ etmeye Allah rızâsı için niyet ettim” der.

Niyet edilmez ise, namaz sahih olmaz.

2- İmama uyan kimsenin Fatiha Sûresini okuması, Hanefî Mezhebine göre tahrimen mekruhtur. İmam ister kıraati gizli okusun (öğle ve ikindi namazlarında olduğu gibi), ister açık okusun (akşam, yatsı ve sabah namazlarında olduğu gibi) bu hüküm değişmez. Cemaat sessizce imamın okuyuşunu izler. Mâlikî ve Hanbelî Mezheplerine göre, imam sessiz okuduğunda cemaatin de okuması mendup olur. Ancak imamın Fatihayı sesli okuduğu namazlarda, cemaatin okuması mekruh olur.

Şafiî Mezhebi ise farklı bir içtihadda bulunarak, imama uyan kişinin, imamın ardı sıra Fatiha Sûresini okumasını farz kabul etmiştir. Ancak Fatihanın bir kısmını veya tamamını okuduktan sonra cemaate yetişen bir kimsenin Fatahasını imam üstlenmiş olur. Yani cemaate sonradan uyan bir kimse bakar; eğer imam Fatihanın bir kısmını veya tamamını okumuşsa, kendisi okumaz.

3- Sabah namazı imsak vakti girdikten hemen sonra kılınabilir. Fakat ortalık biraz ağardıktan sonra (güneş doğmamak şartıyla) kılmak daha faziletlidir.

4- Cemaatle kılınan namazlarda Fatiha Sûresi ve zamm-ı sûrenin dışındaki tüm tesbih ve duâları içinden olmak şartıyla imam da, cemaat de okur. Meselâ, imam da, cemaat de iftitah tekbirini içinden alır, Sübhanekeyi içinden okur, imam Fâtiha Sûresini okuyunca cemaat içinden “Âmîn” der, imam rükûa giderken “Allahü Ekber” deyince cemaat de içinden “Allahü Ekber” der, rükûda, rükûdan doğrulurken, secdeye giderken, secdede, secdeden doğrulurken, kıyâma giderken ve tahıyyatta otururken okunan duâları ve tesbihleri imamlarla birlikte cemaat de okur.

5- Namazda ikinci rekatta okunan zamm-ı sûre, birinci rekatta okunan zamm-ı sûreden Kur’ândaki sıralanışa göre sonra olmalıdır. İkinci rek’atte, birinci rek’atte okunan sûreden sonra bir sûre atlamak mekruhtur. Fakat birden fazla, yani iki veya daha fazla sûre atlanarak okunabilir. Zamm-ı sûredeki bu sıra tertibi farz ve sünnet namazlarının hepsi için geçerlidir.

6- Kerahet vakti üç vakittir: 1-Güneş doğarken, 2-Güneş tam tepedeyken ve 3-Güneş batarken içinde bulunulan vakit kerahet vaktidir. Bu vakitlerde namaz kılınmaz. Fakat eğer kılınmamışsa, ikindi namazının farzı güneş batarken kılınabilir.

Dipnotlar:

1- Beyyine Sûresi, 98/5

2- Buhârî, 1; Müslim, 1907